

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

گفتار ۱

نخستین خط دفاعی: ورود ممنوع

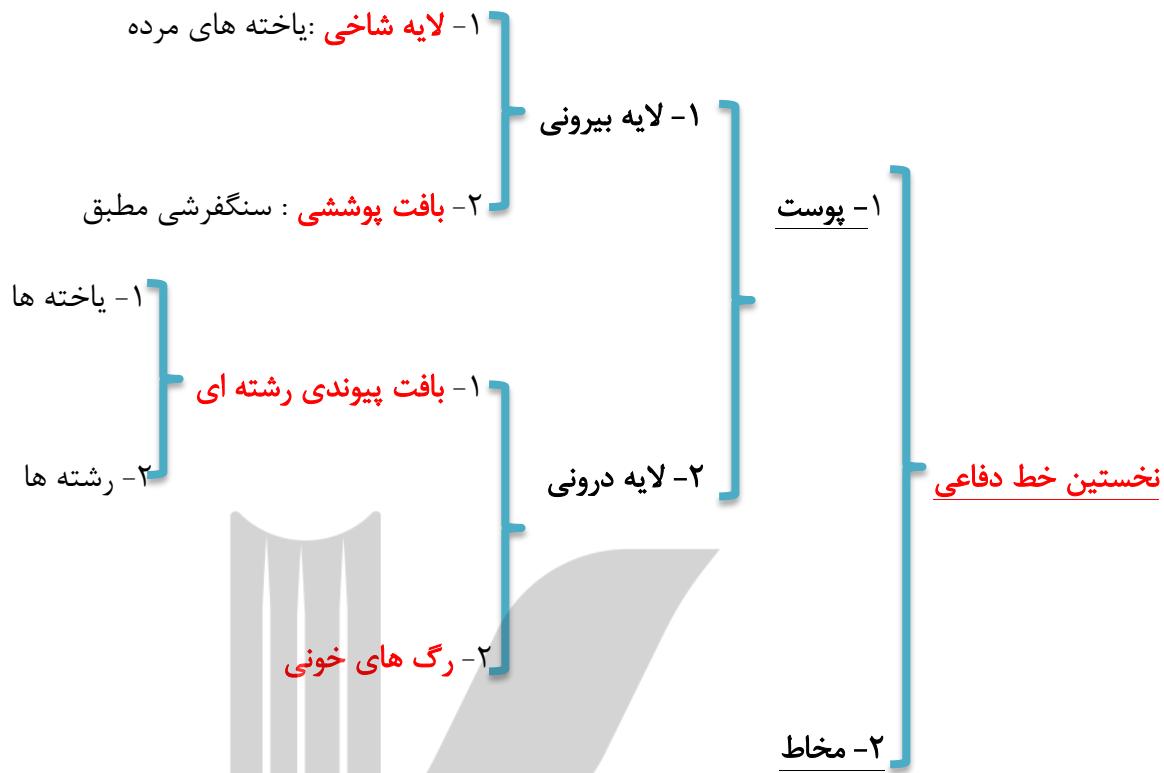
۱- نخستین خط دفاعی: ورود ممنوع

۲- دومین خط دفاعی: واکنش های عمومی اما سریع

۳- سومین خط دفاعی: دفاع اختصاصی

دفاع غیراختصاصی

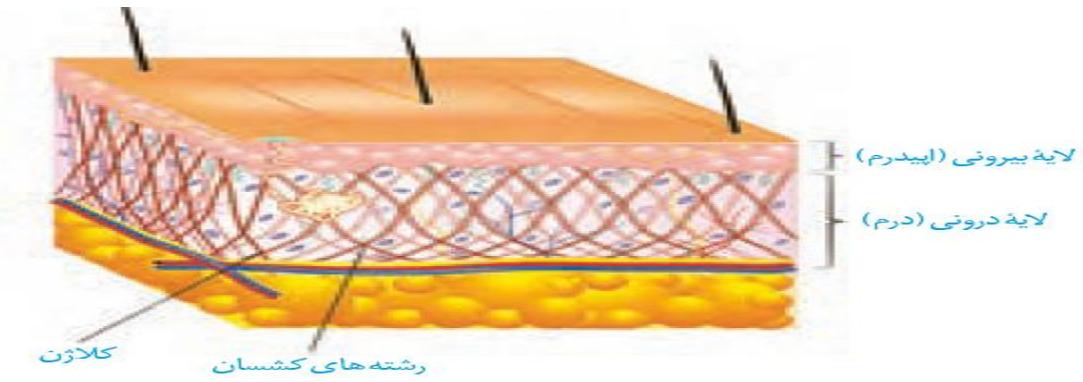

نکته: چرم که از پوست جانوران درست می شود؛ مربوط به لایه درونی است

نکته: لایه شاخی هنگام جدا شدن از پوست، میکروب هایی را که به آن چسبیده است از بدن دور می کند.

۱- بافت پوششی

۱- از لایه های مخاطی ترشح می شوند. لایه مخاطی شامل

۲- آستر پیوندی

ترشح می شود

۱- دستگاه گوارش

۲- دستگاه تنفس

۳- دستگاه ادراری

ماده

مخاطی

۱- به دام انداختن میکروب ها

ترشح میکند

۲- کشتن باکتری ها به کمک لیزوزیم

۳- ماده ای چسبناک و لغزنه به نام **موکوز**

۱- مخاط مژکدار تنفسی : ممانعت از ورود میکروبها به بخش های عمیقتر

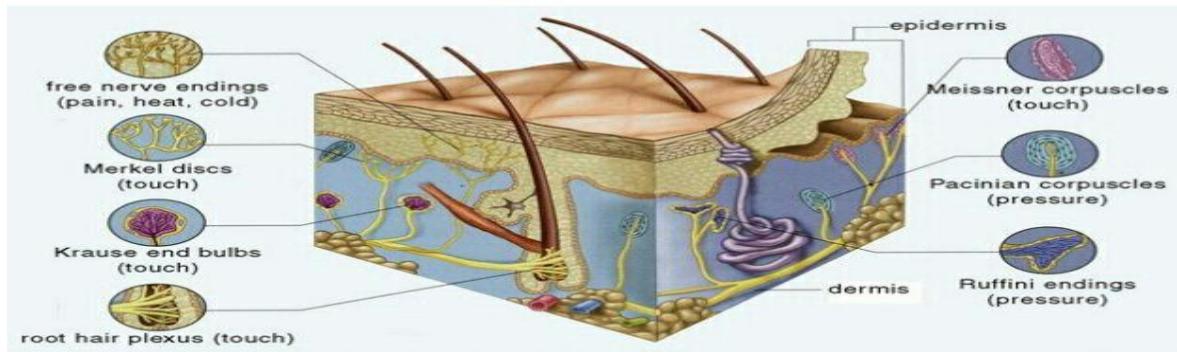
۲- اسید معده : نابود کردن **میکروب های غذا**

۳- عطسه ، سرفه، استفراغ ، مدفوع و ادرار

سایر سازوکارهای خط اول

دفاعی

۴- اشک : به علت داشتن **نمک** و **لیزوزیم**

فعالیت ۱

تحقيق کنید که:

الف) چربی سطح پوست چه فواید دیگری دارد؟

ب) جوش‌های پوستی و شوره سر چه ارتباطی با چربی پوست دارد؟

فعالیت ۲

مخاط مژکدار دستگاه تنفس چگونه مانع نفوذ میکروب‌ها می‌شود؟

چه عواملی به این بخش آسیب می‌زنند؟

۱- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

- ۱) پوست یک اندام است که قادر بافت ماهیچه‌ای مختص به خود می‌باشد.
- ۲) لایه‌های بیرونی و درونی پوست به عنوان سدی در برابر ورود عوامل بیگانه عمل می‌کند.
- ۳) در لایه درونی پوست (درم) علاوه بر بافت پوششی سنگفرشی، بافت پیوندی رشته‌ای وجود دارد.
- ۴) گیرنده‌های حسی پوست و رگ‌های خونی، در لایه درونی پوست قرار دارند.
- ۵) بعضی گیرنده‌های حسی پوست، در لایه بیرونی پوست وجود دارند.
- ۶) در لایه بیرونی پوست، فقط بافت پوششی وجود دارد.
- ۷) سطح درونی همه دستگاه‌های درونی بدن از لایه مخاطی مفروش شده است.
- ۸) در زیر لایه درونی پوست، لایه زیر پوست با بزرگ ترین بافت اندوخته انرژی وجود دارد.

گفتار ۲

دومین خط دفاعی: واکنش‌های عمومی اما سریع

۱- برای اولین بار درون بدن لارو شفاف ستاره دریایی یاخته شبیه آمیب دید

۲- این یاخته‌ها مواد اطراف خود را می‌خورند.(بیگانه خواری)

۳- او فکر کرد آیا این یاخته‌ها ذرات خارجی راهم می‌خورند و نقش دفاعی دارند

۴- اخرده‌های ریزی از خارهای گل رز را وارد زیر پوست لارو کرد

۵- یاخته‌های آمیبی شکل، اثری از خرده‌ها تا روز بعد باقی نگذاشتند.

۶- مچنیکو این یاخته‌ها را بیگانه خوار نامید.

۷- او بقیه عمر خود را به مطالعه نحوه دفاع بدن در برابر میکروب‌ها پرداخت.

۸- او سرانجام موفق شد جایزه نوبل را کسب کند.

مشاهدات ایلیا

مچنیکو

خودی و بیگانه

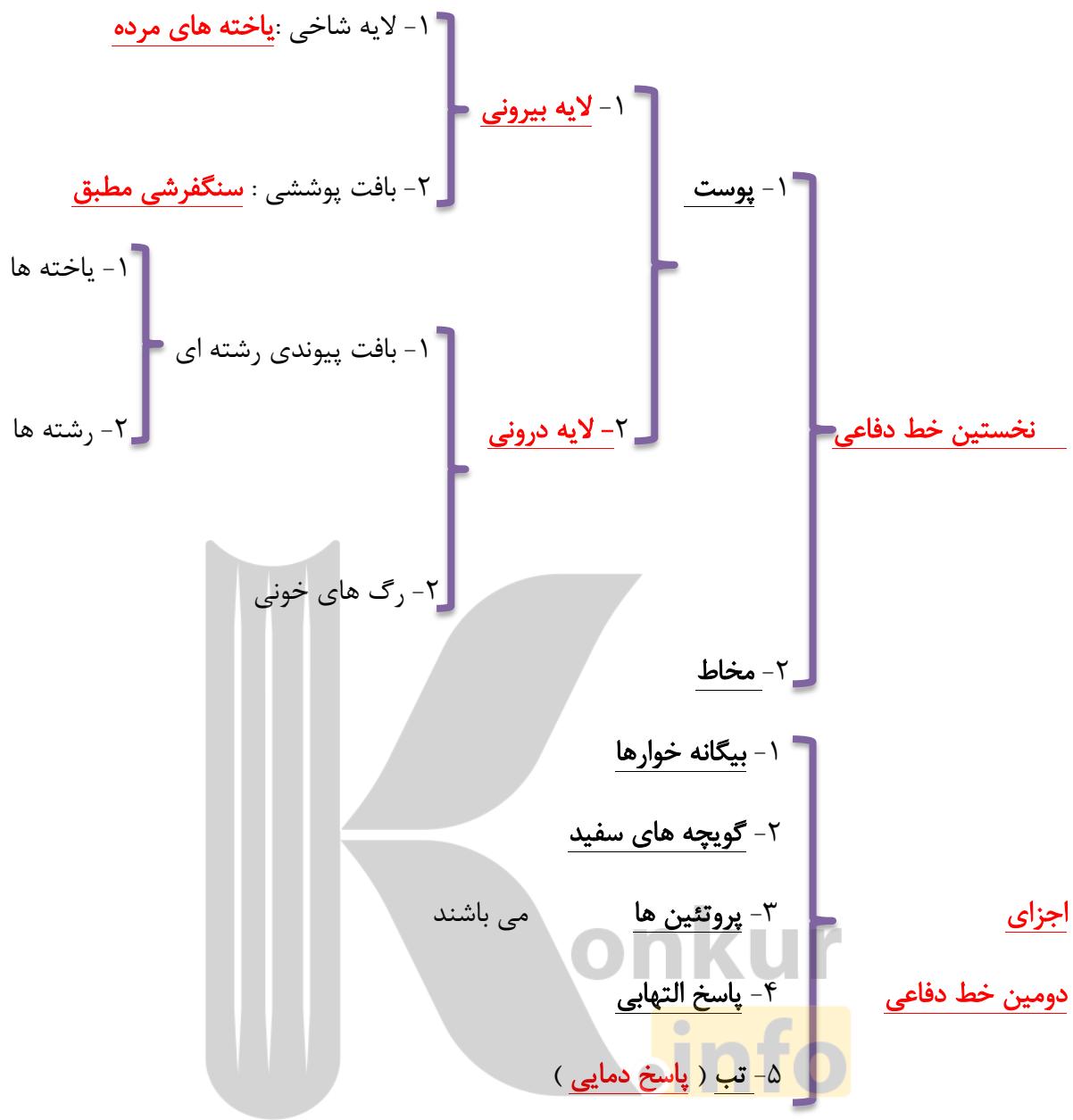
۱- ابتدا باید بیگانه‌ها را از خودی‌ها تشخیص دهند

بیگانه خوارها

۲- سپس به میکروب‌ها حمله می‌کنند.

دومین خط دفاعی نیز از نوع دفاع غیر اختصاصی است و شامل سازو کارهایی است که بیگانه‌ها را بر اساس

ویژگی‌های عمومی شناسایی می‌کند.

نکته: در لایه بیرونی پوست، بعضی گیرنده های حسی وجود دارند که مربوط به بافت پیوندی می باشند.

- ۱- درشت خوارها (ماکروفازها)
 ۲- یاخته های دندانی (دارینه ای)
 ۳- ماستوسیت ها
 ۴- نوتروفیل ها

بیگانه خوارهای بدن عبارتند از

۱- در اندام های مختلف از جمله گره های لنفاوی حضور دارند و با میکروبها مبارزه می کنند

- ۲- از بین بردن یاخته های مرده یا بقاوی آنها؛ مانند پاکسازی یاخته های قرمز مرده در کبد و طحال

ماکروفازها

۱- در بخش های بدن که با محیط بیرون در ارتباطند به فراوانی وجود دارند

۲- در پوست و لوله گوارش به فراوانی وجود دارند

یاخته های دندانی

۱- خاصیت بیگانه خواری دارند

۳- دارای دو نقش دفاعی هستند

۲- ارائه آنتی ژن ها به یاخته های ایمنی

نکته: یاخته های ایمنی با شناخت این قسمت های سطحی؛ میکروب مهاجم را شناسایی می کنند.

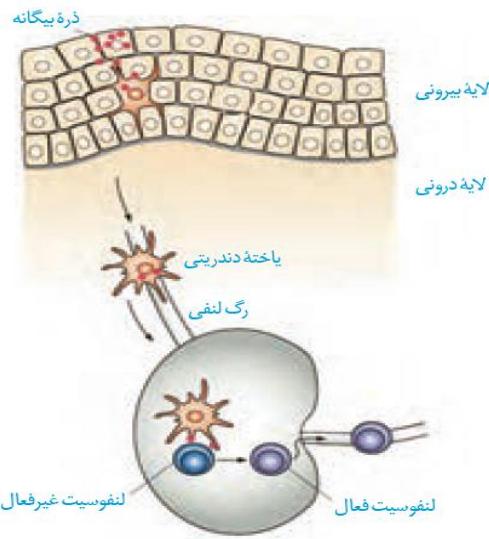
۱- یاخته های آلوده به ویروس

۲- یاخته های کشنده طبیعی یاخته های ترشح کننده اینترفرون

۳- لنسوسیت های T کشنده

شکل ۲- درشت خوار در حال بیگانه
خواه.

یاخته های دندریتی ، پل بین دفاع ذاتی (غیر اختصاصی) و دفاع اختصاصی می باشند.

سلول های دندریتی ← بلویدن میکروب ← ظهور آنتی ژن های میکروب روی غشاء یاخته
فعال شدن دفاع سلوی → ارائه آنتی ژن ها به لنسوسیت های T → مهاجرت به گره های لنفاوی

۱- نوعی یاخته می باشند که از یاخته های بنیادی مغز استخوان حاصل می شوند

۲- مانند یاخته های دندریتی در بخش های مرتبط با بیرون فراوانند.

۳- با ترشح هیستامین ، رگ ها را گشاد و نفوذ پذیری آنها را زیاد می کنند

۴- سبب افزایش جریان خون و گویچه های سفید در محل می شوند.

۵- باعث افزایش دیاپلز و ورود پلاسمما و پروتئین های دفاعی به بافت می شود

ماستوسیت ها

۱- با فاگوسیتوز، باکتری ها ، قارچ ها ویروس ها و سایر انگل ها را می بلعد

ماستوسیت ها

۲- بطور غیر مستقیم در دفاع ذاتی و سازشی نقش دارند.

۱- فراوان ترین گویچه های سفید هستند

نوتروفیل ها

۲- جزو مهم ترین فاگوسیت های بدن می باشند.

۳- هسته چند قسمتی دارند

گویچه های سفید

گروهی از یاخته های خونی هستند که علاوه بر خون، در بافت های دیگر نیز یافت می شوند. بنابراین توانایی خروج از خون و رگ های خونی را دارند. عبور گویچه های سفید از دیواره مویرگ ها؛ تراگذری (دیاپدز) نام دارد.

نکات

- ۱- همه گویچه های سفید خون توان دیاپدز دارند.
- ۲- گلbul های سفید به کمک حرکات آمیبی و با ایجاد پاهای کاذب از دیواره مویرگ می گذرند.
- ۳- گلbul های سفید از فضای بین یاخته های پوششی مویرگ ها عبور می کنند.
- ۴- بعضی مواد شیمیایی مانند هیستامین به دیاپدز کمک می کنند.

فعالیت ۳

در شکل زیر، انواع گویچه های سفید نشان داده شده است (مقیاس گویچه ها نسبت به هم رعایت نشده است.). با توجه به آنچه که در سال قبل خوانده اید:

الف) نام هر یک را بیان کنید.

ب) میان یاخته در کدام گویچه ها دانه دار و در کدام یک بدون دانه است؟

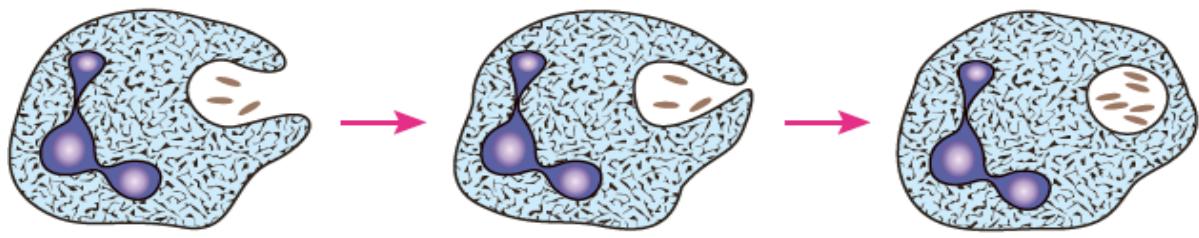
ج) دانه ها از چه چیزی ساخته شده اند؟

۱- نیروهای واکنش سریع بدن می باشند زیرا سریعا به محل آلودگی وارد می شوند.

۲- با بیگانه خواری میکروب های وارد به بافت را نابود می سازند

۳- مواد دفاعی زیادی حمل نمی کنند و به همین علت چاپک هستند.

نوتروفیل ها

نکته: نوتروفیل‌ها به کمک آنزیم‌های لیزوزومی میکروب‌های بلعیده شده را هضم می‌کنند.

- ۱- در مبارزه با عوامل بیماری زای بزرگ مانند کرم‌های انگل کاربرد دارند
  - ۲- محتويات دانه‌های خود را روی انگل می‌ریزند
  - ۳- توان فاگوسیتوزی کمی دارند.
- } ائوزینوفیل‌ها

نکته: دانه‌های ائوزینوفیل‌ها حاوی مواد سمی و ماده‌ای به نام دیفسین می‌باشند.

نکته: لارو انگل مانند شیستوزوما ابتدا باید توسط ذرات پادتن و پروتئین‌های مکمل نشان دار شود.

نکته: تنها پس از نشان دار شدن انگل، ائوزینوفیل می‌تواند آن را لیز کند.

نکات
۱- <u>شیستوزوما</u> نوعی <u>کرم قلابدار خونخوار</u> است.
۲- <u>تعداد زیادی ائوزینوفیل</u> در این تصویر با لارو کرم انگل مبارزه می‌کنند.
۳- این روش مبارزه بر علیه <u>عوامل بیماری زای بزرگ</u> که قابل بیگانه خواری <u>نیستند</u> صورت می‌گیرد.

۱- گروهی از گلbul‌های سفید آگرانولوسیت هستند

- ۱- درشت خوار و یا تبدیل می‌شوند
  - ۲- پس از دیاپدز تغییر می‌کنند و به یاخته دندریتی
- } مونوسیت‌ها

۱- یاخته های کشنده طبیعی : در دفاع غیر اختصاصی نقش دارند

لنسوستیت ها شامل

۱- یاخته های خودی سرطانی شده و آلوده به ویروس را نابود می کنند

۲- با ترشح پرفورین در غشاء یاخته آلوده ایجاد منفذ می کند.

۳- با وارد کردن آنزیم پروتئینی (گرانزیم) سبب آپوتوزیس می شود.

یاخته های کشنده طبیعی

ایجاد منفذ بزرگ در غشاء یاخته آلوده

ترشح پرفورین

کشنده طبیعی

ورود گرانزیم به یاخته از طریق منفذ

ترشح آنزیم

مرگ برنامه ریزی شده یاخته

بیگانه خواری یاخته مرد

یاخته مرد توسط درشت خوار
بیگانه خواری می شود.

آنزیم از منافذ عبور کرده، به
یاخته وارد می شود و باعث
مرگ یاخته می شود.

پرفورین ها، منافذی را در غشا
ایجاد می کند.

ریزگیسه های حاوی
پرفورین و مولکول های
آنزیم، محتویات خود را با
برون رانی ترشح می کنند.

شکل ۷- نحوه عملکرد یاخته کشنده طبیعی

نکته : پروتئین پرفورین وارد یاخته آلوده یا سرطانی شده نمی شود.

نکته : بر سطح یاخته های آلوده به ویروس، آنتی ژن های ویروسی وجود دارد.

نکته : بر سطح یاخته های سرطانی شده، آنتی ژن های سرطانی وجود دارد.

یک گسترش آماده خون را با میکروسکوپ مشاهده و انواع گویچه های سفید را در آن مشاهده کنید.

پروتئین ها

۱- یاخته های پوششی روده

ساخته می شوند

۲- درشت خوارها

۳- یاخته های کبد

نوع I: از یاخته های آلووده به ویروس ترشح می شود

۱- کشنده طبیعی

ترشح

۱- پروتئین های مکمل که توسط

پروتئین های خط

نوع II: از یاخته های

۲- اینترفرون ها

دوم دفاعی

۲- لنفوسيت های T

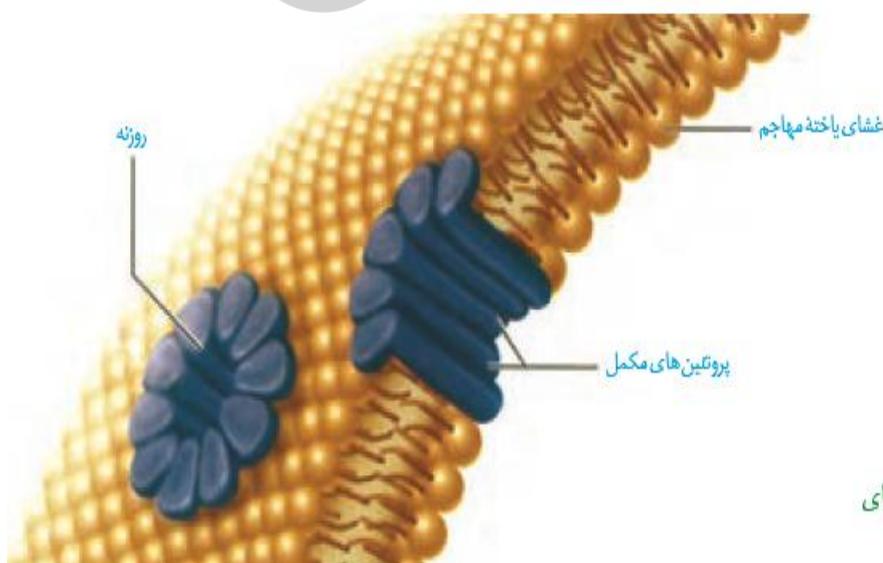
۱- درخوناب و آب میان بافتی افراد سالم به صورت غیرفعال وجود دارند

۲- در برخورد با میکروب ها به صورت آبشاری فعال می شوند.

پروتئین های

۳- با ایجاد منافذ ریز و حلقه مانند در غشاء میکروب، نفوذ پذیری انتخابی غشاء را مختل

مکمل

شکل ۸- نحوه عملکرد پروتئین های مکمل

نکته: پروتئین های مکمل توسط ریوزوم ها ساخته می شوند.

نکته: هر روزنے حلقه مانند ایجاد شده در غشاء میکروب شامل تعدادی پروتئین مکمل است.

نکته: پروتئین های مکمل به گویچه های سفید مانند اوزینوفیل ها در مبارزه علیه انگل نیز کمک میکنند.

بنابراین پروتئین های مکمل علاوه بر کشتن مستقیم میکروبها؛ سبب آسان شدن بیگانه خواری می شوند.

۱- یاخته های آلوده به ویروس

اثر می کند

اینترفرون نوع I بر

۲- یاخته های سالم مجاور یاخته های آلوده به ویروس

۱- سبب فعال شدن ماکروفاژها می شود

اینترفرون نوع II

۲- نقش مهمی در مبارزه علیه یاخته های سرطانی دارد.

پاسخ التهابی

تعريف التهاب: پاسخی موضعی است که به دنبال آسیب بافتی بروز می کند و سبب مرگ میکروبها و بهبودی می شود.

علائم التهاب: قرمzi ، تورم ، گرم شدن موضع التهاب و درد در موضع التهاب

۱- آزاد شدن هیستامین از ماستوسیت های آسیب دیده

۲- افزایش نفوذ پذیری دیواره مویرگ در موضع آسیب دیده

۳- دیاپدز گویچه های سفید به موضع التهاب براساس تاكتیک شیمیایی

mekanisim التهاب

۴- افزایش نشت پلاسمما به موضع التهاب

۵- اتصال پروتئین های مکمل به سطح باکتری ها

۶- افزایش فرآیند بیگانه خواری و پاکسازی موضع التهاب

۱- مواد شیمیایی سلول های پوششی دیواره مویرگ ها

عوامل ایجاد کننده تاکتیک شیمیایی

۲- مواد شیمیایی بیگانه خوارهای بافتی مانند درشت خوارها

نکته : ماکروفازها؛ ماستوسمیت ها و دندروسمیت ها (یاخته های دندریتی) بیگانه خوارهای بافتی هستند.

۱- مونوسیت ها

یاخته هایی که با **تاکتیک شیمیایی** وارد موضع التهاب می شودند

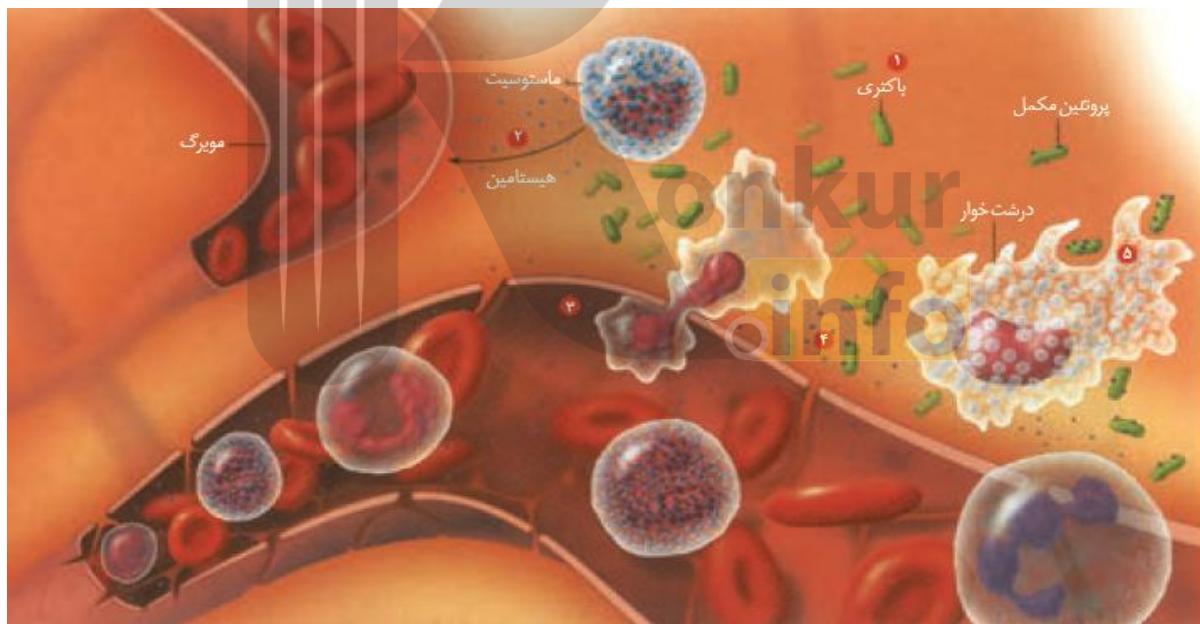
۲- نوتروفیل ها

الف) علت قرمزی، تورم و گرم شدگی موضع التهاب را چگونه توضیح می دهد؟

ب) خروج خوناب بیشتر در محل التهاب از رگ چه اهمیتی دارد؟

در رابطه با چرک و مواد موجود در آن تحقیق کنید.

فعالیت ۵

شکل ۹- مراحل التهاب:

مراحل التهاب

- ورود باکتری به بدن
- ترشح هیستامین
- خروج مونوسیت و نوتروفیل
- اتصال پروتئینهای مکمل به غشاء باکتری
- بیگانه خواری و پاکسازی

نکته : ماستوسمیت در خون وجود ندارد.

تب

تب نشانه بیماری های میکروبی است. دماهای بالا فعالیت میکروب ها را کاهش داده و از جمله سرعت تولید مثل آنها را کاهش می دهد.

میکروب ها با اثر بر هیپوتalamوس سبب بالا رفتن دمای بدن و ایجاد تب می شود (pyrogen)

۱- آزاد شدن آندو توکسین باکتری ها و اثر آن بر هیپوتalamوس Exogenus بروز زا

۲- ترشح پروتئین از لوکوسیت های بیگانه خوار و اثر برناوحی پیش سیناپسی هیپوتalamوس

درون زا Endogenud

نکته : آندو توکسین باکتری شامل قطعات جدا شده از دیواره باکتری های گرم منفی است

نکته : عوامل بروز تب شامل آندو توکسین باکتری و پروتئین های ترشح شده توسط گویچه های سفید است.

۱- یاخته های کشنده طبیعی (نوعی لنفوسيت T)

یاخته های ترشح کننده پرفورین

۲- یاخته های لنفوسيت T کشنده

نکته : پرفورین در دفاع اختصاصی و غیر اختصاصی ترشح می شود.

۲- درجای خالی عبارت یا کلمه مناسب را قرار دهید.

۱) دومین خط دفاعی، بیگانه ها را بر اساس ویژگی های ..... شناسایی می کند.

۲) درشت خوارها در ..... مختلف، مانند گره های ..... دیده می شوند.

۳) از بین بردن عوامل بیگانه و ..... بافت ها و یا ..... از وظایف ماکروفازها می باشد.

۴) در اندام های ..... و طحال، پاکسازی گویچه های قرمز مرده توسط ..... صورت می گیرد.

۲- در رابطه با یاخته های دارینه ای به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱) در کدام اندام ها به فراوانی یافت می شوند؟

۲) این اندام ها چه ویژگی خاصی دارند؟

۳) نقش دفاعی اصلی این بیگانه خوارها چیست؟

۴) چرا به این نام خوانده می شوند؟

۵) دارینه ها در کدام لایه پوست مستقر می شوند؟

۶) از طریق کدام رگ از پوست خارج می شوند؟

۷) آنتی ژن های خود را به کدام گلبول های سفید، ارائه می کنند.

۳- در باره ویژگی ها و اعمال ماستوسیت ها به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱) ماستوسیت ها از کدام یاخته ها حاصل می شوند؟

۲) چرا همانند ماکروفاژها، یاخته خونی محسوب نمی شوند؟

۳) ماده آلرژی زای مترشحه از ماستوسیت ها چه نام دارد؟

۴) این ماده چه تاثیری بر موارد روبرو دارد؟   الف) دیاپدز

۴- به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱) آیا یاخته های دارینه ای در فعل شدن دفاع اختصاصی نقش دارند؟ چرا

۲) کدام گلبول های سفید خون دیاپدز (تراگذری) دارند؟

۳) گویچه های سفید که با تراگذری از خون خارج می شوند، چگونه به خون باز می گردند؟

۴) اوزینوفیل ها چگونه لارو انگل ها را از بین می برد؟

۵) مونوسیت ها پس از خروج از جریان خون به کدام بیگانه خوارها تبدیل می شوند؟

۶) کدام لنفوسیت ها در دفاع غیر اختصاصی نقش دارند؟

۵- در رابطه با لنفوسيت های دفاع غير اختصاصی به سوالات زیر پاسخ دهيد.

- ۱) اين ياخته ها کدام عوامل بيماري za و يا بيگانه را نابود می کنند؟
- ۲) چگونگي عملکرد اين ياخته ها در نابودی ياخته های خودی غير طبیعی چگونه است؟
- ۳) مرگ برنامه ریزی شده ياخته چیست؟
- ۴) مرگ برنامه ریزی شده توسط آنزیم های کدام ياخته صورت می گیرد؟
- ۵) چه عاملی ورود این آنزیم به درون ياخته را تنظیم می کند؟

۶- در رابطه با گلبول های سفید به سوالات زیر پاسخ دهيد.

-
- ۱) کدام گلبول های سفید هسته سه قسمتی دارند؟
  - ۲) کدام گلبول های سفید، هسته لوبيایی شکل دارند؟
  - ۳) بيگانه خواری ميكروب ها توسط نوتروفيلها چه نام دارد؟
  - ۴) کدام ياخته های دفاعی، پروفورین ترشح می کنند؟

۷- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

- ۱) کشنده طبیعی، پروفورین و آنزیم مسئول مرگ برنامه ریزی شده را توسط یک وزیکول وارد ياخته هدف می کند.
- ۲) دیاپدز همانند بيگانه خواری نیازمند تغییر شکل ياخته و ایجاد پای کاذب سیتوپلاسمی است.
- ۳) اوزینوفیل ها همانند بازو菲ل ها، بيگانه خوار نمی باشند.
- ۴) همه مولکول های دفاع غير اختصاصی، آمینو اسید دارند.

۸- در باره پروتئین های مکمل به سوالات زیر پاسخ دهيد.

- ۱) واکنش فعال شدن پروتئین های مکمل چگونه صورت می گیرد؟
- ۲) پروتئین های مکمل علاوه بر خون در کجا وجود دارند؟
- ۳) پروتئین های مکمل چگونه ميكروب ها را از بين می برند؟

۴) پروتئین های مکمل چه زمانی فعال می شوند؟

۹- در باره اینترفرون ها ، جاهای خالی را پر کنید.

۱) اینترفرون ها ، پروتئین های دفاع ..... می باشند.

۲) اینترفرون نوع I از کدام یاخته ها ی ..... آلوده به ..... ترشح می شود.

۳) یاخته های ترشح کننده اینترفرون نوع ..... همگی متعلق به بافت پیوندی ..... می باشند.

۴) اینترفرون نوع ..... نقش مهمی در مبارزه علیه یاخته های آلوده به ویروس دارد.

۵) اینترفرون نوع ..... نقش مهمی در مبارزه علیه یاخته های خود و دارای آنتی ژن سرطانی دارد.

۶) اینترفرون نوع ..... باعث فعال شدن ماکروفاژها می شود.

۱۰- در رابطه با التهاب به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱) در التهاب کدام بیگانه خوارها نقش دارند؟

۲) پیک های شیمیایی التهاب توسط کدام یاخته ها ترشح می شوند؟

۳) مهم ترین بیگانه خوارها که در محل التهاب حضور می یابند، کدامند؟

۴) در محل التهاب باکتری ها قبل از فاگوسیتوz شدن توسط کدام مولکول ها نشانه گذاری می شوند؟

۱۱- به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱) علت قرمزی و تورم موضع التهاب چیست؟

۲) چرا خروج خوناب بیشتر، به مبارزه بهتر با عوامل بیگانه کمک می کند؟

۳) تب فعالیت کدام بخش مغز را افزایش می دهد؟

۴) تب چه تاثیر خطرناکی می تواند بر دفع کربن دی اکسید داشته باشد؟

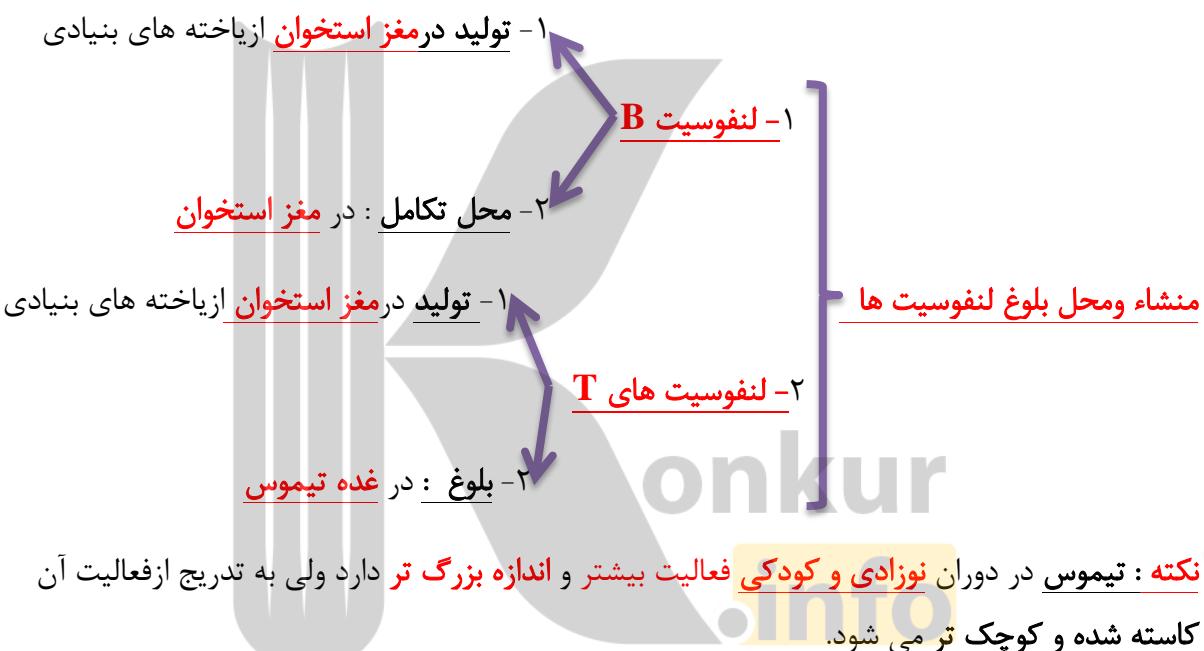
۵) از طریق روزنه ایجاد شده توسط پروتئین های مکمل، کدام ویژگی غشاء سلولی از بین می رود؟

گفتار ۳

دفاع اختصاصی همانطور که از اسم آن پیدا است به نوع عامل بیگانه بستگی دارد و تنها بر همان عامل موثر است. مثلاً پاسخی که علیه باکتری کزار ایجاد می شود بر سایر میکروب ها اثری ندارد.

- ۱- پاخته های کشنده : در دفاع غیر اختصاصی نقش دارند
- ۲- لنفوسيت های B : در ایمنی همورال نقش دارند (دفاع اختصاصی)
- ۳- لنفوسيت های T : در ایمنی سلوالی (سلولار) نقش دارند. (دفاع اختصاصی)

لنفوسيت ها

نكته : بعضی لنفوسيت ها در غدد لنفاوی از تقسیم لنفوسيت های اولیه حاصل شده و لنفوسيت ثانویه نام دارند.

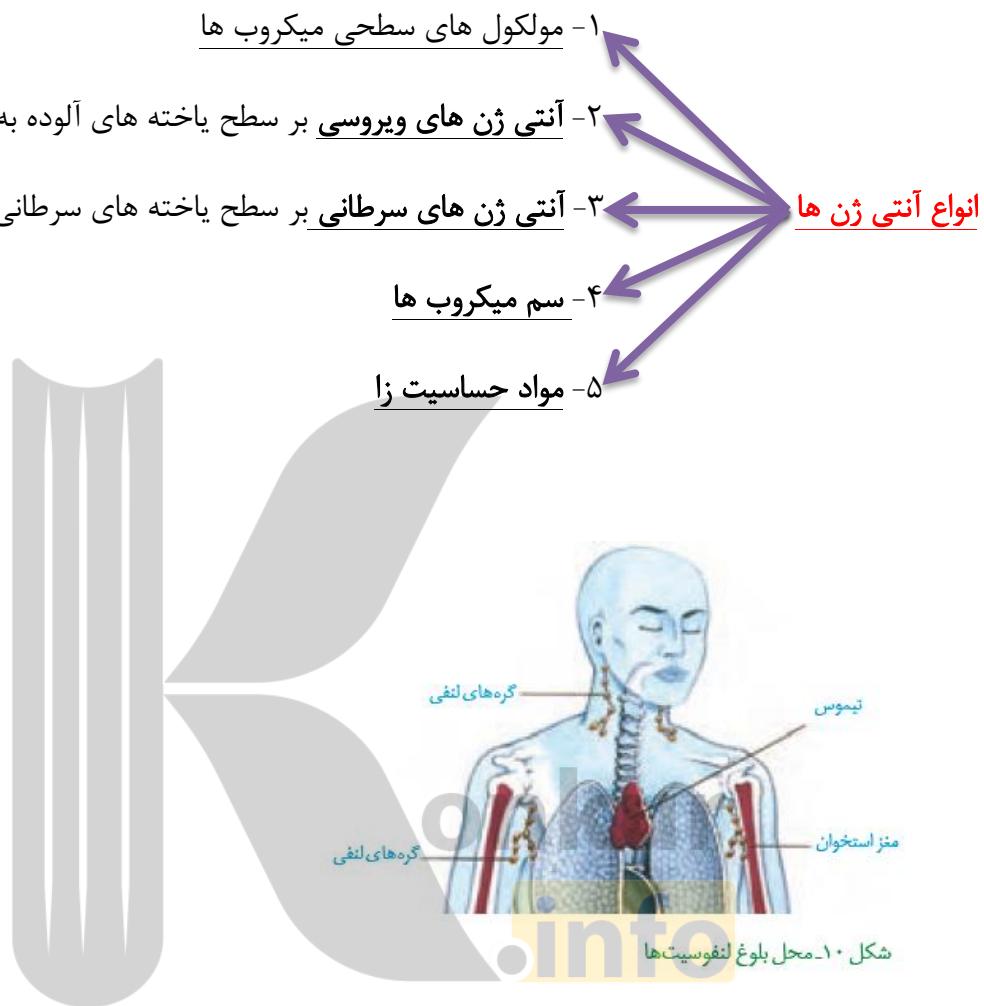
نكته : لنفوسيت های نابالغ توان شناصایی عامل بیگانه را ندارند؛ زیرا فاقد گیرنده آنتی ژنی روی غشاء خود می باشند.

- ۱- دارای گیرنده آنتی ژنی می شوند
- ۲- توانایی شناصایی عامل بیگانه را کسب می کنند.
- ۳- توانایی مبارزه با نوع خاصی از عوامل بیگانه را کسب می کنند.

لنفوسيت ها در جریان بلوغ و تکامل

نکته: مولکولی که توسط لنفوцит در دفاع اختصاصی شناسایی می‌شود آنتی زن نام دارد.

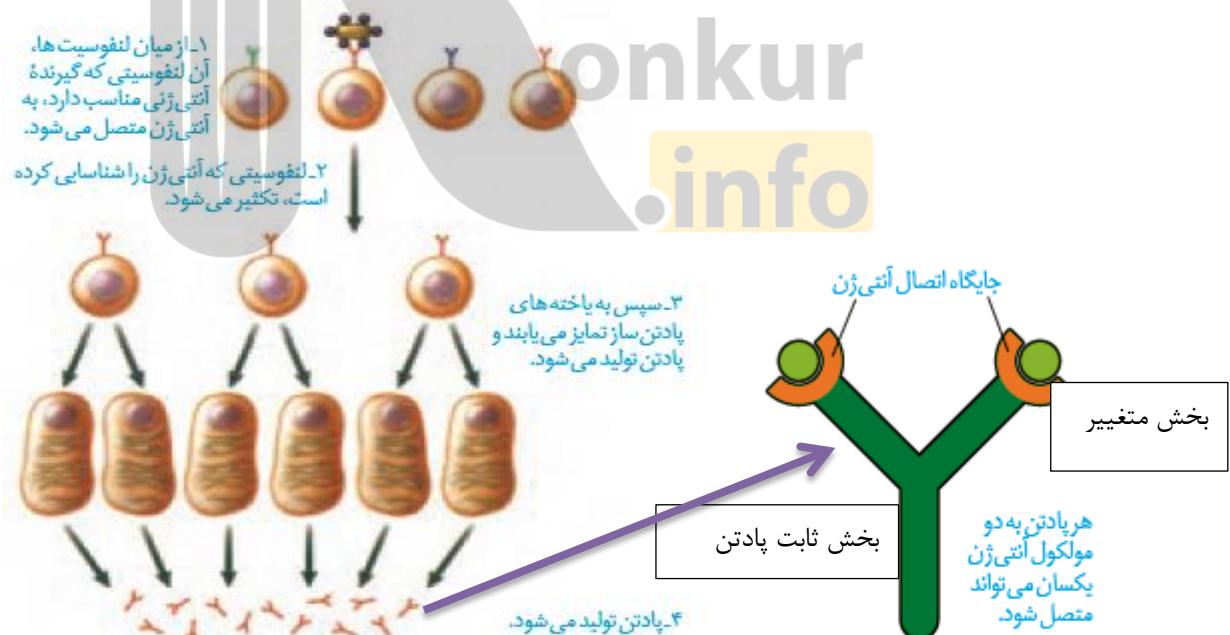
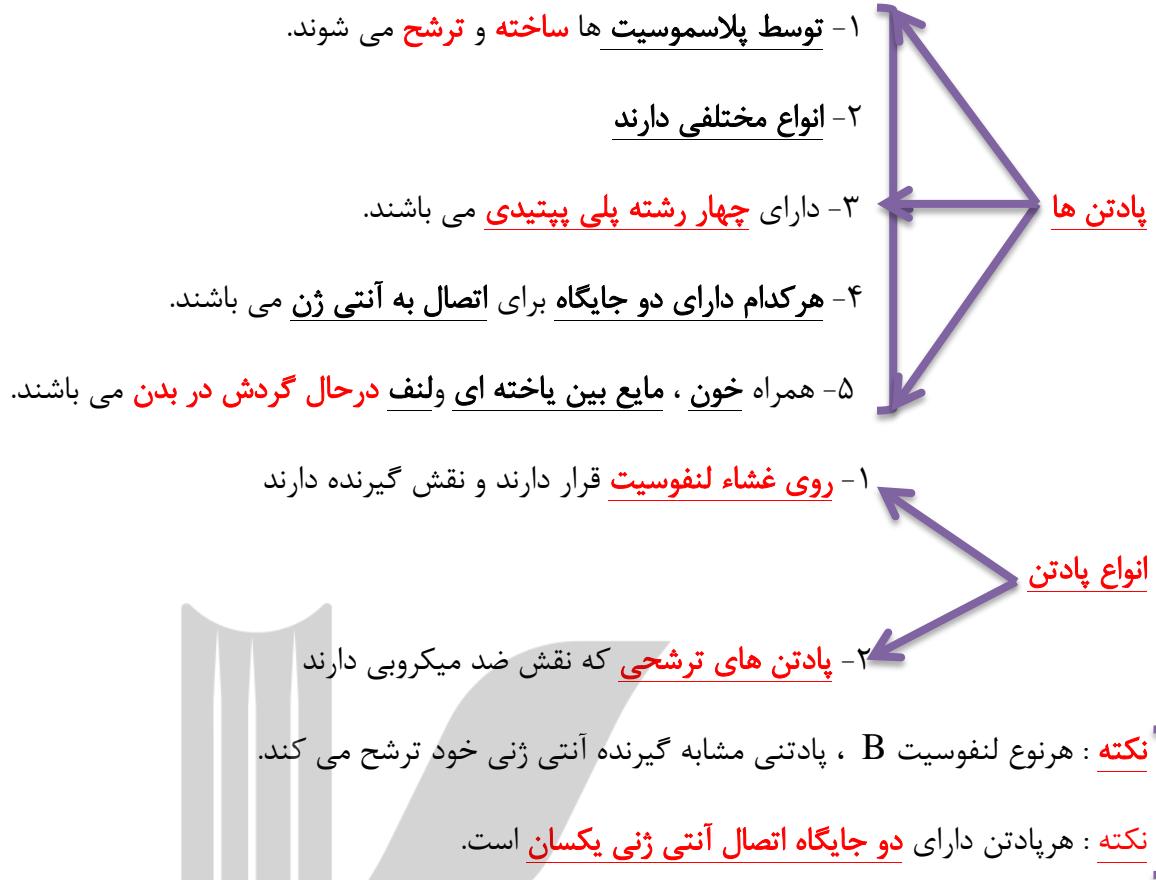
نکته: گیرنده‌های آنتی زنی اختصاصی هستند و ساختار پروتئینی دارند. و هر نوع آن فقط می‌توانند یک نوع آنتی زن را شناسایی کنند.

نحوه عملکرد لنفوسيت B

- ۱- به کمک گیرنده آنتی زنی مناسب آنتی زن را شناسایی می‌کند.
- ۲- آنتی زن به گیرنده مکمل خود در سطح لنفوسيت متصل می‌شود.
- ۳- لنفوسيت تحریک شده و بزرگ شده و به سرعت تقسیم می‌شود.
- ۴- ایجاد یاخته های B خاطره و پلاسموسیت (پادتن ساز) می‌کند.
- ۵- پادتن ترشح شده و میکروب ها را نابود یا بی اثر می‌سازند.

عملکردنفوسيت های B

شکل ۱۱- نحوه عملکرد لنفوسيت B

شکل ۱۲- مولکول پادتن

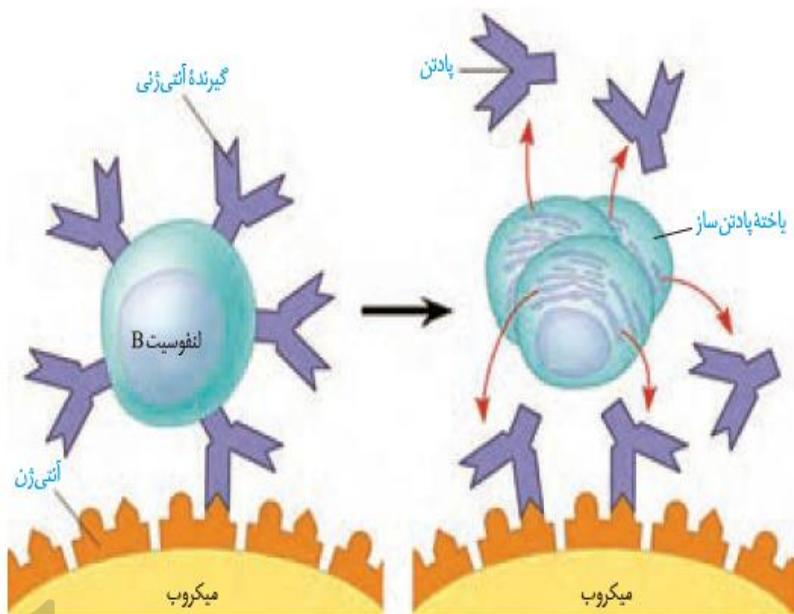
نکات

۱- هر لنفوسيت يك نوع گيرنده آنتي زن دارد.

۲- ياخته پادتن ساز، شبکه آندو پلاسمی زبر و دستگاه گلزی گسترده دارند.

۳- ممکن است يك میکروب توسط چند نوع لنفوسيت B شناسایی شود.

-۴

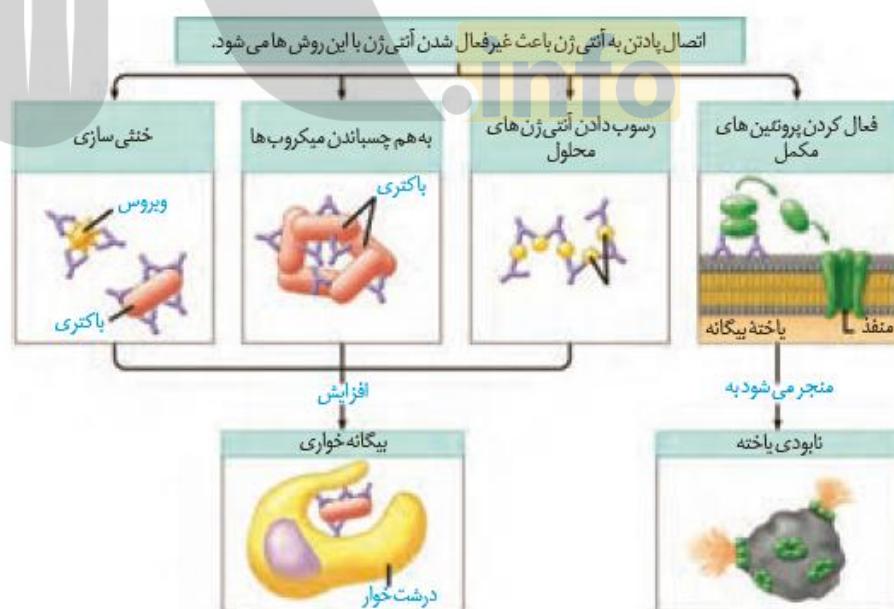

نکته: قسمتی از آنتی زن که توسط گیرنده آنتی زن تشخیص داده می شود: **اپی توب** نام دارد.

نکته: گیرنده آنتی زن **لنسوسیت های B** **اپی توب های آمینواسیدی** ، **پلی ساکاریدی** و **نوکلئیک اسیدی** را تشخیص می دهد.

نکته: گیرنده های آنتی زن **لنسوسیت های T** فقط قادر به تشخیص **اپی توب های آمینواسیدی** می باشند

روش های تاثیر پادتن ها بر آنتی زن ها

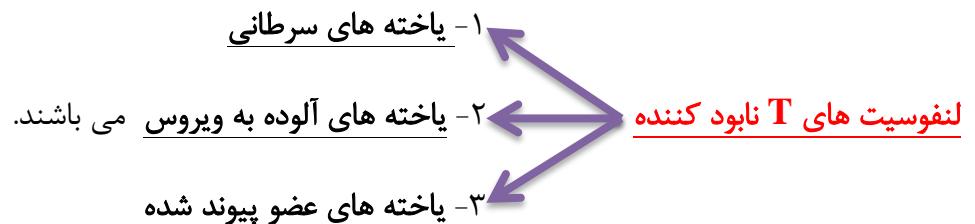
شکل ۱۴- نحوه عملکرد پادتن

نکته: پادتن آماده سرم نامیده می شود و از آن به عنوان دارو استفاده می کند.

نکته : در زخم های شدید از سرم ضد کزار برای جلوگیری از فعالیت باکتری مولد کزار استفاده می شود.

نکته : پادزه رسم مار که بعد از مار گزیدگی استفاده می شود حاوی پادتن خنثی کننده سم مار است.

نحوه عملکرد لنفوسیت T

نکته : مرگ برنامه ریزی شده یاخته تحت کنترل زن ها قرار دارد.

نکته : آپوپتوزیس در اثر فعل شدن آنزیم هایی به نام کاسپازها روی می دهد.

نکته : در نکروزه شدن یاخته التهاب روی می دهد اما مرگ برنامه ریزی شده **معمولًا با التهاب همراه نیست**.

فعالیت ۷

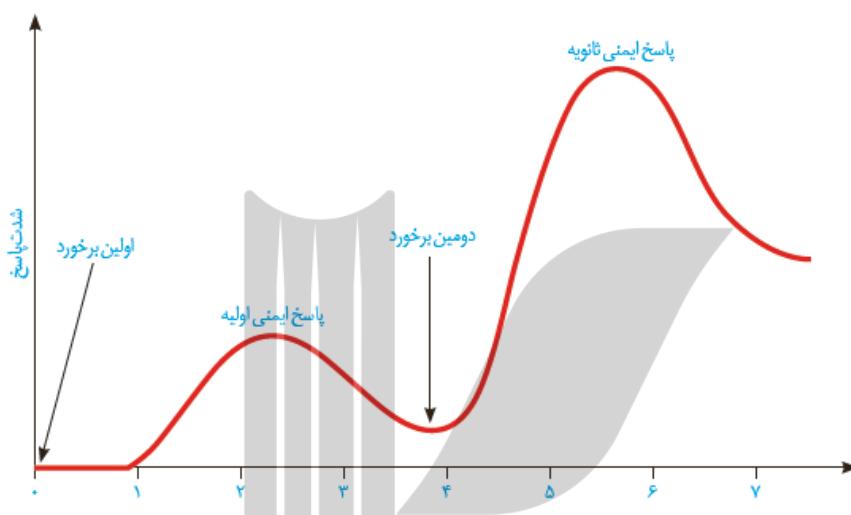
آنفلوانزای پرنده کان را ویروسی پدید می آورد که می تواند سایر گونه ها، از جمله انسان را نیز آلوده کند. این ویروس به شش ها حمله می کند و سبب می شود دستگاه ایمنی بیش از حد معمول فعالیت کند. بدین ترتیب، به تولید انبوه و بیش از اندازه لنفوسیت های T می انجامد.

الف) علت مرگ بر اثر آلودگی با این ویروس را چگونه توجیه می کنید؟

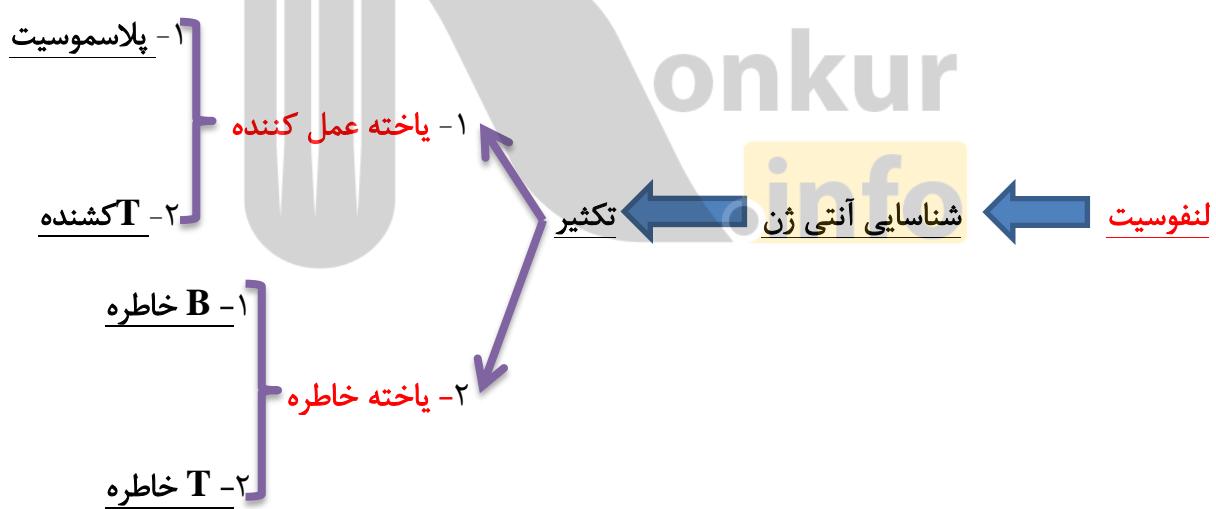
ب) چه راهی را برای کنترل این بیماری در جمیعت ها پیشنهاد می کنید؟

پاسخ اولیه و ثانویه در اینمنی اختصاصی

دفاع اختصاصی فرآیندی است که برای شناسایی آنتی ژن و تکثیر لنفوسیت ها **نیازمند زمان است**. از این رو بخلاف دفاع غیر اختصاصی، دفاع سریعی نیست. اما اگر آنتی ژنی که قبلاً به بدن وارد شده است، دوباره وارد بدن شود، **پاسخ دفاع اختصاصی نسبت به بروخته اول سریع تر و قوی تر است.**

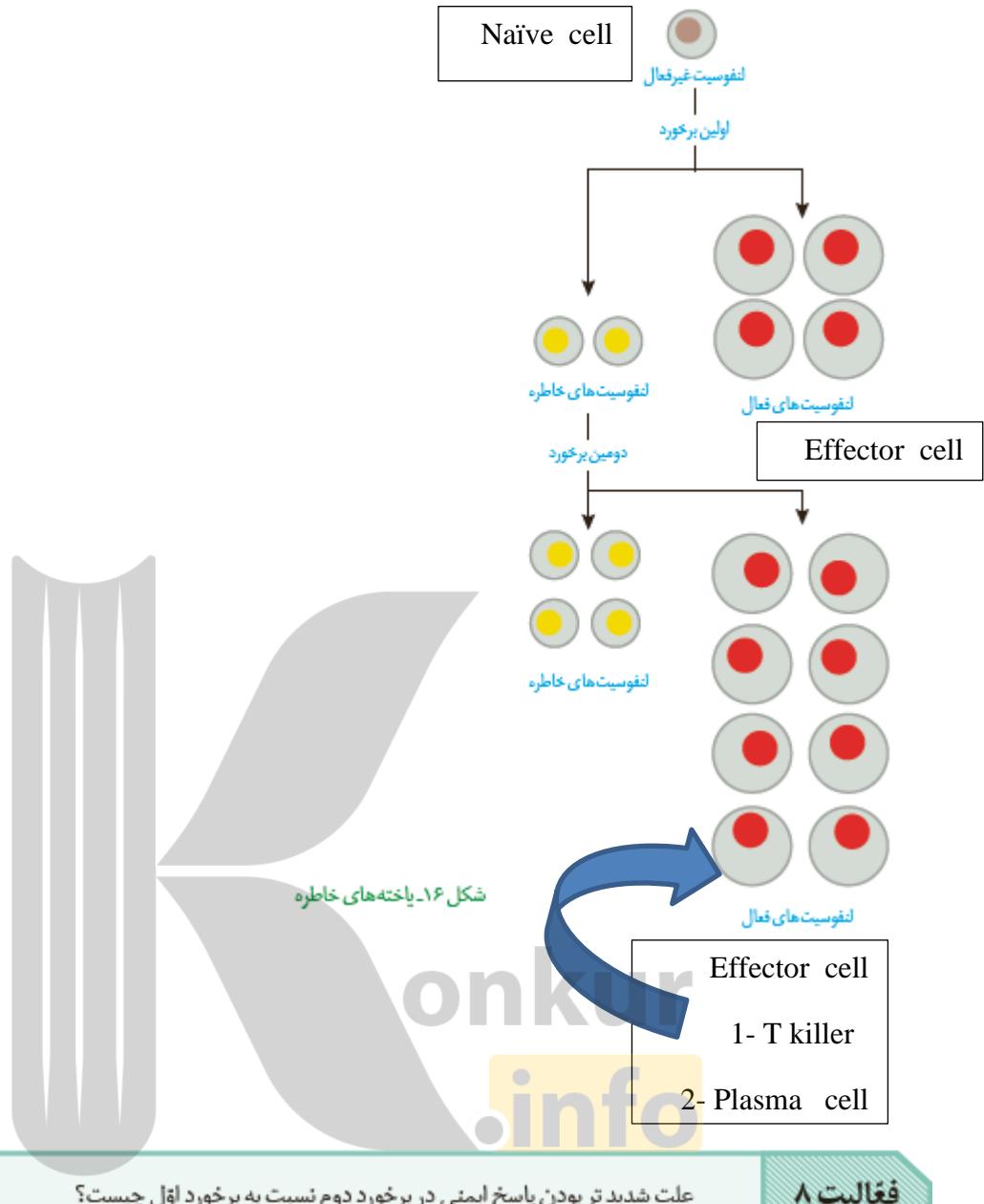
شکل ۱۵-پاسخ اولیه و ثانویه

نکته: یاخته های خاطره تا مدت های زیاد و گاه تا پایان عمر در خون باقی می مانند.

نکته: وجود تعداد زیاد یاخته خاطره در خون، سبب می شود تشخیص آنتی ژن سریع تر صورت گیرد.

نکته: در بروخته های بعدی تعداد بیشتری یاخته عمل کننده و خاطره به وجود می آید.

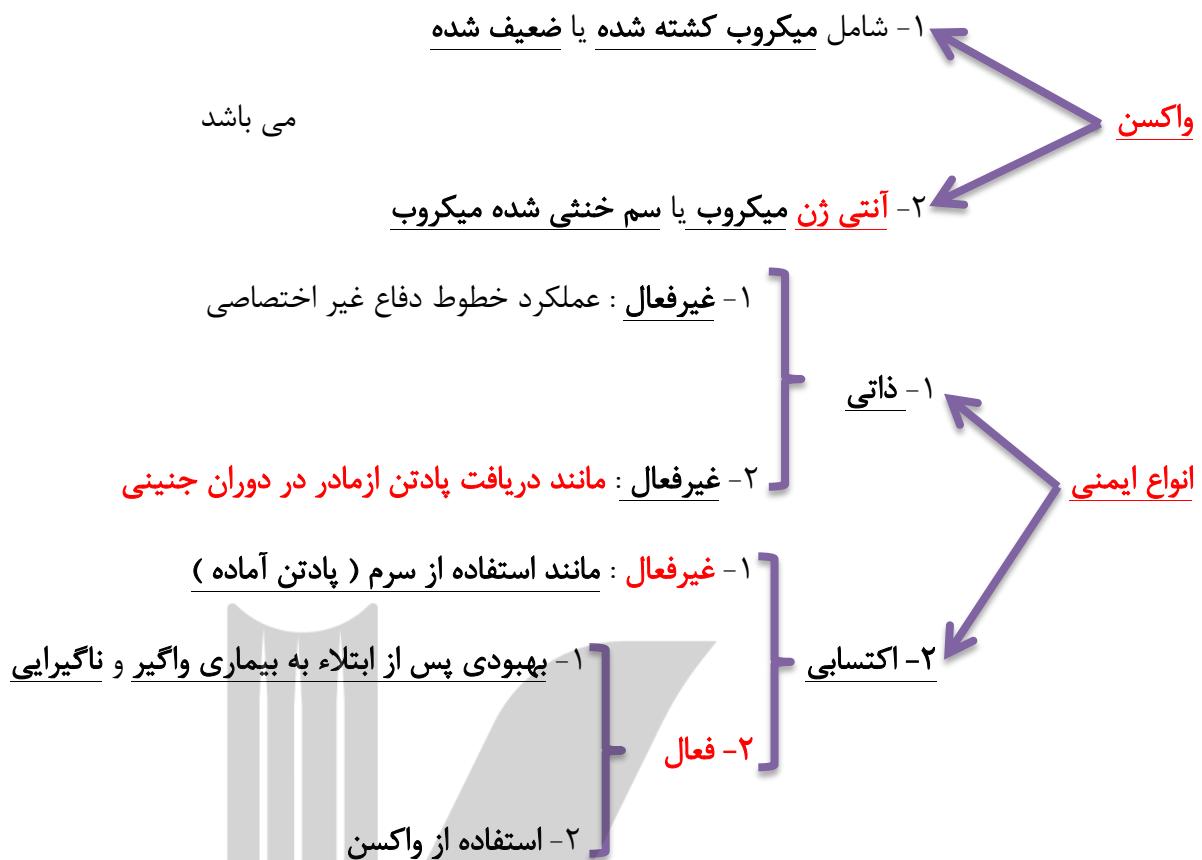

علت شدیدتر یوden پاسخ اینمی در پرخورد دوم نسبت به پرخورد اول چیست؟

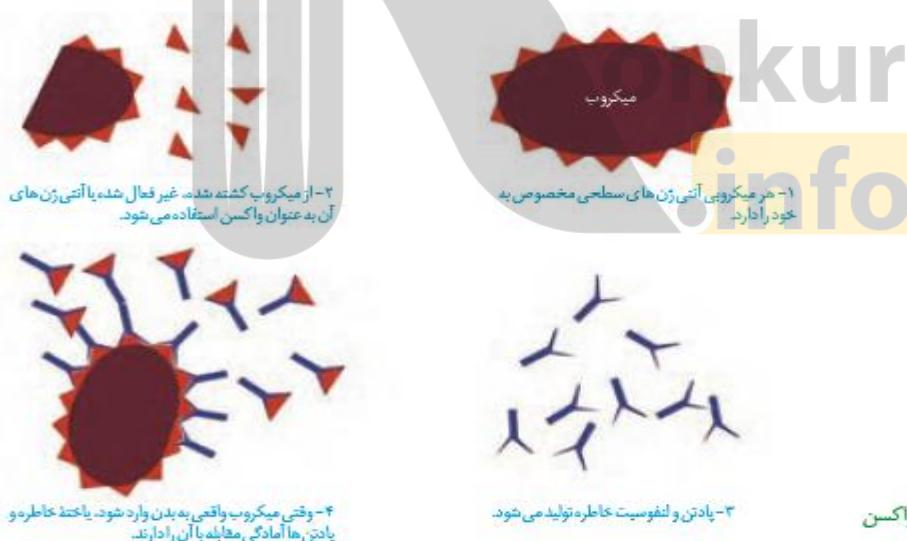
فَعَالِيَّةٌ

واکسیناسیون

از خاصیت حافظه دار بودن دفاع اختصاصی در واکسیناسیون استفاده می شود. کافیست یک بار میکروب را در شرایط کنترل شده به دستگاه ایمنی معرفی کنیم تا یاخته های خاطره را پدید آوریم. اگر همان میکروب دوباره وارد بدن شود قبل از هر اقدامی توسط سیستم ایمنی از پای در می آید.

نکته: اگردر فرآیند ایمنی یاخته خاطره حاصل نشود به آن مصنونیت غیرفعال می گویند.

شکل ۱۷- تحویله عملکرد واکسن

فعالیت ۹

- الف) کودکان ایرانی چه واکسن هایی را دریافت می کنند؟ در چه زمانی؟
- ب) چرا بعضی از واکسن ها را باید تکرار کرد؟

نکته: امروزه بسیاری از واکسن ها را به کمک مهندسی ژنتیک می سازند.

ایدز، نگاهی دقیق تر به اینمی اختصاصی

۱- مادرزادی : مانند **فقدان تیموس**

۱- **نقص در سیستم ایمنی**

۲- اکتسابی : مانند **بیماری ایدز**

بیماری های دستگاه ایمنی

۱- خودایمنی : مانند **MS**

۲- **اختلال در سیستم ایمنی**

۲- آلرژی : مانند **آسم**

۱- عامل این بیماری **ویروس HIV** است.

۲- عملکرد سیستم ایمنی اکتسابی **مختل** می شود

۳- فرد مبتلا ممکن است بر **اثر کم خطرترین بیماری بمیرد AIDS**)

۴- ممکن است ویروس پس از ورود **عماه تا ۱۵ سال نهفته** باشد

۵- فرد آلوده در **مدت نهفته‌ی هیچ علامتی ندارد اما ناقل** است.

نکته: فرد آلوده یا بیمار می توانند ویروس را به دیگران منتقل کنند.

۱- انتقال از **طريق خون و فرآورده های خون**

۲- استفاده از هرنوع **وسایل تیز وبرنده** آلوده به **خون ویروس دار**

۳- انتقال از طريق **رابطه جنسی**

راه های انتشار ویروس ایدز

۴- انتقال از **مادر به جنین** از طريق **جفت وزایمان**

۵- انتقال از مادر به نوزاد از طريق **شیر دادن**

۱- از طريق **روبوسی ، نیش حشرات ، آب وغذا و دست دادن** منتقل **نمیشود.**

۲- انتقال آن از طريق **ترشحات بینی، اشک، عرق، خلط، مدفوع و ادرار ثابت نشده** HIV

نکته : بهترین راه مقابله با ایدز پیشگیری و افزایش آگاهی عمومی است.

۱- حمله ویروس به لنسوسیت های T کمک کننده

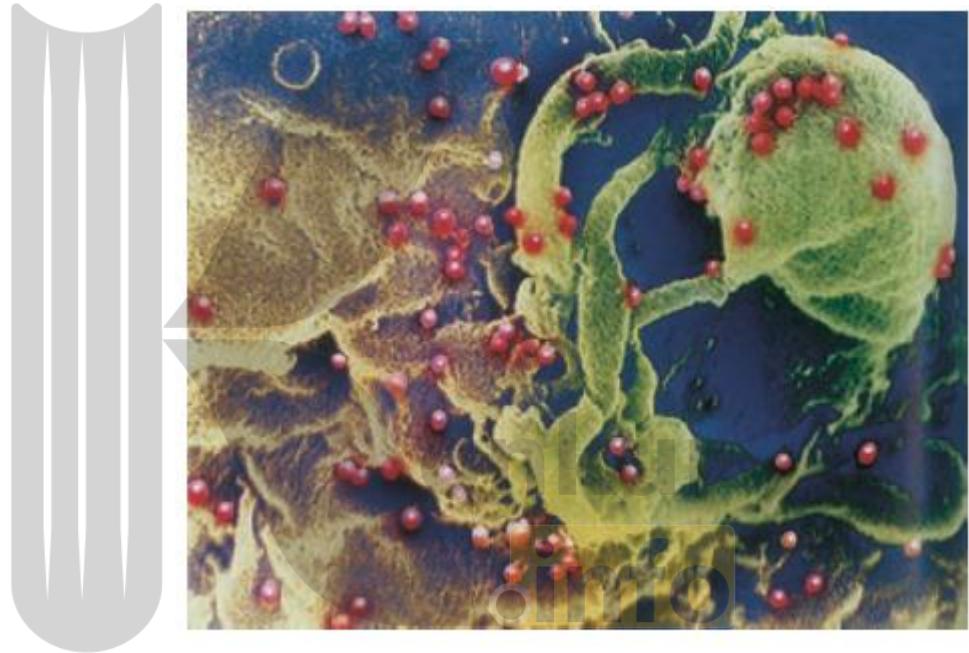
۲- تضعیف سیستم اختصاصی همورال و سلولی

۳- کاهش توان بیگانه خواری و تضعیف دفاع غیر اختصاصی

علت بیماری ایدز

نکته : علائم بیماری زمانی ظاهر می شود که تعداد لنسوسیت های T یاور کمتر از ۲۰۰ عدد در هر میلی لیتر خون باشد.

نکته : درابتدای آلودگی با ویروس ایدز تعدا د لنسوسیت های T یاور افزایش می یайд.

شکل-۱۸- HIV ویروس مسبب ایدز. در این شکل، ویروس با رنگ قرمز نشان داده شده است. ویروس ها در حال آزاد شدن از یاخته آلوده اند. این ویروس چنان ریز است که نزدیک به ۲۰۰ میلیون عدد از آنها را می توان در نقطه پایان این جمله جای داد.

حساسیت

پاسخ سیستم ایمنی به مواد بی خطر محیطی مانند گرد و خاک ، دانه گرده و میکروب های غیربیماری زای دستگاه گوارش آرژی یا حساسیت نام دارد.

عدم پاسخ دستگاه ایمنی در برابر این عوامل خارجی ، تحمل ایمنی نام دارد. در افراد دارای حساسیت دستگاه ایمنی نسبت به این مواد یا بعضی از آنها تحمل ایمنی ندارد.

ماده ای که دستگاه ایمنی را وادار به واکنش نماید ماده **حساسیت زا یا آرزن** می گویند.

۱- قرمزی و خارش

۲- آب ریزش از بینی و چشم

۳- عطسه و سرفه و گاه اسهال و استفراغ

علائم آرژی

علت بروز علائم آرژی : ترشح **هیستامین** از **ماستوسیت ها** و **بازووفیل ها** می باشد. برای کاهش علائم آزار دهنده آرژی از **داروهای آنتی هیستامین** استفاده می شود.

بیماری های خود ایمنی

۱- **تعريف** : گاهی سیستم ایمنی **سلول های خودی را بیگانه تلقی می کند** و آنها را مورد حمله قرار می دهد؛ به این بیماری **خود ایمنی** می گویند.

۲- **علت** : می تواند ناشی از **تولید نابجا و نامتناسب پادتن** باشد.

۱- **دیابت نوع I** : که ناشی از تهاجم سیستم ایمنی به **سلول های بتای جزایرلانگرها** است

مثال

۲- **بیماری MS** : ناشی از تخرب سلولهای سازنده غلاف میلین توسط سیستم ایمنی است.

نکته : دربیماری MS ، غلاف میلین یاخته های مغز و نخاع (دستگاه عصبی مرکزی) از بین می روند.

۱- خستگی زودرس

۲- اختلال در تکلم و بینایی

علائم بیماری مالتیپل اسکلروزیس

۳- اختلال در ارتباط دستگاه عصبی مرکزی با سایر بخش ها

نکته : یاخته های نوروگلیای سازنده غلاف میلین در مغز و نخاع با دستگاه عصبی محیطی **متفاوت** است.

ایمنی در جانوران

۱- ایمنی غیر اختصاصی : در همه جانوران دیده می شود.

ایمنی در جانوران

۲- ایمنی اختصاصی : اساسا فقط در مهره داران دیده می شود.

نکته : ساوز کارهای در بی مهرگان مشاهده شده که مشابه دفاع اختصاصی است.

نکته : درمگس میوه معمولی مولکولی مشاهده شده که می تواند به صدها شکل مختلف در آید و آنتری ژن های مختلفی را شناسایی کند.

نکته : مطالعات جدید شباهت های بیشتری از دستگاه ایمنی بی مهرگان با مهره داران را نشان می دهد.

نکته : دفاع غیر اختصاصی در گیاهان نیز وجود دارد.

سوالات تشریحی

۱۲- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

۱) لنفوسيت ها علاوه بر شناسایی عوامل خودی از غير خودی، بیگانه ها را نیز از همدیگر تشخیص می دهند.

۲) لنفوسيت های مغز استخوان نابالغ هستند.

۳) لنفوسيت ها در بخش های مختلف محیط داخلی دیده می شوند.

۴) لنفوسيت B نابالغ در خون دیده نمی شود.

۵) لنفوسيت های بالغ و نابالغ T هر دو در خون قابل مشاهده می باشند.

۶) لنفوسيت های نابالغ نمی توانند مستقیما به لنفوسيت فعال تبدیل شوند.

۷) همه گیرنده های یک لنفوسيت B یا T از یک نوع بوده و مشابه هم می باشند.

۱۳- در جای خالی عبارت مناسب را قرار دهید.

- ۱) تیموس در دوران ..... و ..... فعالیت زیادی دارد.
- ۲) گیرنده های ..... هرنوع لنفوسیت، فقط یک نوع آنتی ژن را شناسایی می کنند.
- ۳) گیرنده های آنتی ژن مکمل آنتی ژن سطح میکروبها و یا ..... میکروب ها می باشند.
- ۴) به گیرنده های آنتی ژن، پادتن ..... نیز گفته می شود.
- ۵) گیرنده های آنتی ژن از روی ژن های لنفوسیت ها ساخته می شوند.

۱۴- به سوالات زیر پاسخ دهید.

- ۱) یاخته های پادتن ساز از تقسیم کدام لنفوسیتها به وجود می آیند؟ (B فعال – B بالغ)
- ۲) هر پادتن دارای چند نوع رشته پپتیدی است؟ (دونوع – چهارنوع)
- ۳) در کدام یک از حالت ها، پادتن ها سبب افزایش بیگانه خواری نمیشود؟ (خنثی سازی- فعال کردن پروتئین های مکمل)
- ۴) پادتن آماده چه نام دارد؟ (سرم – واکسن)
- ۵) کدام یاخته گیرنده آنتی ژنی ندارد؟ (لنفوسیت پادتن ساز)

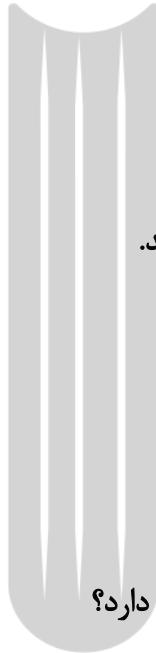
۱۵- به سوالات زیر پاسخ دهید.

- ۱) پادتن ها به چند روش میکروب ها را نابود می سازند؟ نام ببرید.
- ۲) پادتن ها به چند روش میکروب ها را بی اثر می کنند؟ نام ببرید.
- ۳) از تقسیم لنفوسیت های فعال B و T ، علاوه بر لنفوسیت های عمل کننده (پادتن ساز و T کشنده) کدام یاخته های دیگر ایجاد می شود؟
- ۴) اینمی فعال و غیر فعال چه تفاوتی با هم دارند؟

۱۶- در رابطه با بیماری ایدز به سوالات زیر پاسخ دهید.

- ۱) عامل این بیماری چه نام دارد؟
- ۲) کدام نوع لنفوسیت در مبارزه با این میکروب اهمیت کمتری دارد؟
- ۳) دوره نهفتگی این بیماری چه زمانی طول می کشد؟
- ۴) عامل این بیماری کدام یاخته های خونی را آلوده می کند؟
- ۵) چرا فعالیت لنفوسیت های T کشنده و B پادتن ساز هر دو در بیماری ایدز مختل می شود؟

۱۷- برای هریک از موارد زیر یک دلیل علمی را ذکر کنید.

- ۱) در بیماری ایدز، عملکرد لنفوسیت های B و T مختل می شود.
- ۲) دستگاه ایمنی به بعضی مواد اطراف ما تحمل دارد.
- ۳) افراد مبتلا به آلرژی، تعداد بازووفیل ها و ماستوسیت های بیشتری دارند.
- ۴) در بیماری MS عملکرد دستگاه عصبی مرکزی مختل می شود.
- ۵) در دیابت نوع I تعداد یاخته های بتای پانکراس کاهش می یابد.

۱۸- به سوالات زیر پاسخ دهید.

- ۱) تجزیه لارو انگل توسط اتوزینوفیل ها چه تاثیری بر روند بیگانه خواری دارد؟
- ۲) در چه صورتی لنفوسیت T کشنده ممکن است اینترفرون نوع I ترشح کند؟
- ۳) بیگانه خواری باکتری ها در دیواره لوله های اسپرم ساز توسط کدام بیگانه خوارها صورت می گیرد؟
- ۴) کدام یاخته ها در پاسخ التهابی، پیک شیمیایی آزاد می کنند؟
- ۵) چرا همه عملکردهای پادتن ها نهایتا به افزایش بیگانه خواری منجر می شود؟
- ۶) کدام مولکول های دفاعی به فعل شدن ماکروفازها منجر می شوند؟
- ۷) پاسخ دستگاه ایمنی اختصاصی به ماده آلرژن چیست؟

سوالات تستی

۱- یاخته های همانند در بخش های از بدن وجود دارند که

- ۱) دارینه ای - ماستوسمیت ها - در مجاورت بافت پوششی قرار دارند.
- ۲) درشت خوار - یاخته های دارینه ای - سد محکمی در برابر میکروب ها وجود ندارد.
- ۳) ماستوسمیت ها - نوتروفیل ها - بافت پیوندی وجود ندارد.
- ۴- نوتروفیل - بازویل ها - با محیط بیرون در ارتباط می باشند.

۲- یاخته های دارینه ای،

- ۱) با ترشح هیستامین سبب گشاد شدن رگ های خونی در بافت ها می شوند.
- ۲) از طریق رگ های خونی آنتی ژن های بیگانه را به لنفوسمیت ها می رسانند.
- ۳) همانند درشت خوارها در گره های لنفاوی یافت می شوند.
- ۴) بر خلاف ماستوسمیت ها به کمک پاهای کاذب سیتوپلاسمی، ذرات خارجی را می بلعند.

۳- هر عامل دفاعی که می تواند از دیواره مویرگ های خونی گذر کند،

- ۱) در سطح خود گیرنده آنتی ژنی دارد که اختصاصی عمل می کند.
- ۲) در دفاع غیر اختصاصی و مبارزه با عوامل بیگانه نقش دارد.
- ۳) علاوه بر مبارزه با میکروب ها، یاخته های مرده بافت ها را نیز ازبین می برد.
- ۴) ممکن است فاقد هسته، غشاء و سیتوپلاسم باشند.

۴- گزینه صحیح کدام است؟

- ۱) رگ های لنفی از سطح برآمده وارد گره های لنفاوی می شوند.
- ۲) نوتروفیل ها برای چابکی عملکرد، مواد دفاعی زیادی حمل می کنند.
- ۳) کشنده طبیعی، آنزیم و پرفورین را توسط یک وزیکول وارد یاخته هدف می کنند.

۴) پرفورین ترشح شده از کشنده طبیعی میزان ورود آنزیم به یاخته هدف را تنظیم می کند.

۵- در مرگ برنامه ریزی شده یاخته ای، ممکن نیست .....

۱) هورمون ها نقشی داشته باشند	۲) آنزیم از یاخته دیگری وارد شود.
۳) آنزیم خود یاخته درآن نقش داشته باشد	۴) یاخته های بدون هسته نقش داشته باشند.

۶- گلbul سفیدی که در نابودی عوامل بیگانه پریاخته ای نقش دارد، .....

۱) هسته ۳تا۵ قسمتی دارد و جزو فاگوسیت ها می باشد.	۲- به صورت گروهی محتویات واکوئل های خود را روی عامل بیگانه می ریزند.
۳) پس از خروج از خون به یاخته های دارینه ای تبدیل می شود	۴) با ترشح هیستامین درخون، سبب گشاد شدن عروق خونی و افزایش دیاپدز می شود.

۷- چند مورد از موارد زیر صحیح است؟

۱) پروتئین های مکمل همانند پادتن ها در نشانه دار کردن عوامل بیگانه نقش دارند	۲) پرفورین همانند پروتئین های مکمل در غشاء منافذ حلقوی ایجاد می کنند.
۳) پروتئین های مکمل همانند اینترفرون نوع II ، بیگانه خواری را تسهیل می کنند.	۴) هیستامین همانند اعصاب پاراسمپاتیک، عروق را گشاد می کند

۱) یک   ۲) دو   ۳) سه   ۴) چهار

۸- تحریک هیپوتالاموس توسط، .....

۱) دمای محیط سبب تحریک گیرنده های دمایی آن می شود.	۲) ترشحات بعضی باکتری ها ، سبب بالا رفتن دمای بدن می شود.
۳) ترشحات بعضی یاخته های سفید خون ممکن نمی باشد.	۴) عوامل درونی فرآیندی همواره مفید است و رشد میکروب ها را محدود می کند.

۹- گزینه نا صحیح کدام است؟

- ۱) هر یاخته دفاعی که پیک شیمیایی ترشح می کند، خاصیت بیگانه خواری دارد.
- ۲) تب ناشی از پاسخ دمایی گسترده تر از تب ناشی از پاسخ التهابی است.
- ۳) اوزینوفیل ها همانند همانند لنفوسیت T کشنده، فعالیت بیگانه خوارهای بافتی را افزایش می دهند.
- ۴) هر یاخته های که با تراگذری وارد بافت های اطراف می شود، بیگانه خوار بافتی محسوب نمی شود.

..... لنفوسیت T کشنده ..... ۱۰- لنفوسیت کشنده طبیعی

- ۱) همانند - پروفورین ترشح می کند
- ۲) همانند- اینترفرون نوع I ترشح می کند
- ۳) برخلاف - اینترفرون نوع II ترشح میکند
- ۴) برخلاف - در دفاع اختصاصی نقش دارد.

۱۱- گزینه نادرست کدام است؟

- ۱) هر یاخته ای که پروفورین ترشح می کند توان ترشح اینترفرون نوع II را نیز دارد.
- ۲) هر یاخته ای که در دفاع غیر اختصاصی نقش دارد، نمی تواند در دفاع اختصاصی نقش داشته باشد.
- ۳) بیشتر لنفوسیت های T کشنده در اندام های لنفی تولید می شوند.
- ۴) یاخته های T کشنده علاوه بر یاخته های خودی تغییر یافته، به یاخته های غیر خودی نیز مستقیماً حمله می کنند.

۱۲- گزینه صحیح کدام است؟

- ۱) پروفورین ها برخلاف پادتن ها به صورت مستقل و مجزا از هم عمل می کنند.
- ۲) پادتن ها برخلاف پروفورین ها به دوشکل محلول و نامحلول ترشح می شوند.
- ۳) پادتن ها برخلاف پروتئین های مکمل ، در محل تولید فعال می شوند.
- ۴) پروتئین های مکمل برخلاف اینترفرون ها فقط در خون وجود دارند.

۱۳- پادتن ها با ..... دادن ..... سبب افزایش ..... می شوند.

۱) رسوب - میکروب های محلول - بیگانه خواری

۲) اتصال - میکروبها به هم - منافذ غشایی

۳) افزایش - بیگانه خواری - قدرت دفاعی

۴) تغییر دادن - پروتئین های مکمل - مرگ برنامه ریزی شده

۱۴- تولید پادتن ..... همانند پادتن ..... توسط ..... صورت می گیرد.

۱) غشایی - ترشحی - لنفوسيت B

۲) ضد کزار - ضد سینه پهلو - لنفوسيت های پادتن ساز

۳) غشایی - ترشحی - لنفوسيت پادتن ساز

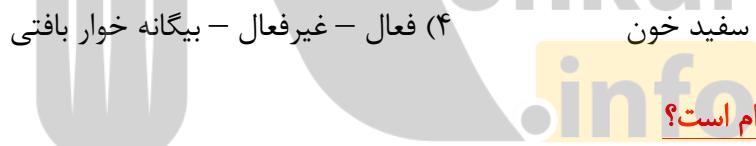
۴) در دفاع هومورال - در مگس سرکه - شبکه آندوپلاسمی زبر

۱۵- در اینمنی ..... همانند ..... یاخته های ..... نقش دارند.

۱) اكتسابی - ذاتی - دفاع اختصاصی

۲) فعال - غیرفعال - ترشحی فرد بیمار

۳) ذاتی - اكتسابی - سفید خون

۱۶- گزینه صحیح کدام است؟

۱) همه عملکردهای پادتن های محلول به افزایش بیگانه خواری منجر می شود.

۲) همه لنفوسيت ها، گیرنده آنتی ژنی دارند.

۳) همه گیرنده های سطح لنفوسيت ها در شناسایی آنتی ژن ها نقش دارند.

۴) همه گیرنده های سطحی لنفوسيت ها ، ساختار Y مانند با چهار رشته پلی پپتیدی دارند.

۱۷- در درمان بیماری ایدز،

- ۱) اینترفرون نوع I نقش مهم تری نسبت به اینترفرون نوع II دارد.
- ۲) اینترفرون نوع II ، نقش مهم تری نسبت به کشنده طبیعی دارد.
- ۳) پروتئین های ترشحی پروفورین همانند پادتن ها از اهمیت چندانی بر خوردار نیستند.
- ۴) دفاع اختصاصی هومورال نقش مهم تری نسبت به دفاع سلولی دارند.

۱۸- در بیماری ایدز ، یاخته های قابل به ترشح نمی باشند.

- ۱) آلوده به HIV – اینترفرون نوع I
- ۲) آلوده به ویروس – گیرنده آنتی ژنی
- ۳) پادتن ساز – پادتن های ترشحی
- ۴) آلوده به ویروس – پادتن ترشحی

۱۹- در پاسخ التهابی،

- ۱) همواره میکروب وارد موضع التهاب می شود.
- ۲) علاوه بر ماستوویت ها و ماکروفازها، یاخته های دیواره مویرگ ها نیز پیک شیمیایی آزاد می کنند.
- ۳) گویچه های سفید، یاخته ها و میکروب های مرد ه همواره ایجاد چرک می کنند.
- ۴) ممکن است از زیر پوست موضع التهاب، مواد محرک میتوуз تولید شود.

۲۰- هرجانوری که ساده ترین را دارد، فاقد است.

- ۱) ساختار تنفسی در بین مهره داران – ایمنی اختصاصی
- ۲) سامانه گردش خون بسته – گوارش برون یاخته ای
- ۳) سامانه عصبی – لنفوویت و پادتن
- ۴) نوع آبشش – فاقد بیگانه خوارهای هسته دار

۲۱- در بیماری خود ایمنی ، دستگاه ایمنی، هریاخته ..... به عنوان یاخته ..... مورد حمله قرار میگیرند.

- ۱) ترشحی – بیگانه
- ۲) نوروگلیا – بیگانه
- ۳) هریاخته خودی – بیگانه
- ۴) مرد ه - هدف

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

